

Víra a „pokrok“

Mezi „vírou“ a „pokrokem“ je zcela jiná významová souvislost, než o jaké se obvykle mluví. Nejde o „víru v pokrok“, která je spíše pověrou a iluzí, dovolující spoléhat se na to, že se vše zlepšuje samo od sebe, aniž bychom se na tom museli aktivně podílet, tj. aniž bychom o to museli usilovat. Ale každé úsilí o nějaké zlepšení je založena na důvěře a naději, že zlepšení je možné. Dalo by se proto říci, že pravá „víra“ není spolehnutím na nějaký nezastavitelný trend či spíše spád k ustavičnému zlepšování a tedy takto objektivizovaný proces „pokroku“, nýbrž že je důvěrou v možnost takového „pokroku“. Malé dítě, žák ve škole nebo student „dělá pokroky“ jen tehdy, když se snaží, když vynakládá úsilí. Ale ne každá snaha, ne každé úsilí ústí v „pokroky“; bez úsilí, bez vynakládání práce se žádný pokrok neobejde, ale úsilí nebo práce sama o sobě nestačí. To je důvodem k tomu, abychom oproti běžnému úzu rozšířili své chápání tzv. „subjektu“: každý čin, každá aktivita je aktivitou

(Písek, 090522-1.)